

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Tilsynsrapport

Kommunens plikt til å oppfylle retten til spesialpedagogisk hjelp

Oslo kommune Bydel Gamle Oslo 2020

Sammendrag

Vi gjennomfører tilsyn med Oslo kommune Bydel Gamle Oslo som barnehagemyndighet. Temaet for tilsynet er kommunens plikt til å oppfylle retten til spesialpedagogisk hjelp, jf. barnehageloven §§ 31-35 (tidligere §§ 19 a – e).

Det overordnede formålet med tilsynet er å kontrollere om Oslo kommune Bydel Gamle Oslo oppfyller kravene i regelverket.

Hovedpunktet i tilsynet er:

- Kommunens vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

I de tilfeller der vi konkluderer med at et rettslig krav ikke er oppfylt, betegnes dette som regelverksbrudd. Det gjøres uavhengig av om det er forvaltningsloven, barnehageloven eller forskrifter fastsatt i medhold av denne, som er brutt. Rapporten inneholder varsel om pålegg om retting av regelverksbrudd som er avdekket under tilsynet.

Kommunen mottok en foreløpig tilsynsrapport og har uttalt seg innen fristen. Vi har ikke gjort noen endringer i rapporten etter kommunens uttalelse. Vi fatter nå vedtak med pålegg om retting. Kommunen har rettefrist til 01.04.2021.

Statsforvalteren fatter i denne rapporten vedtak om 1 pålegg om retting og 2 korreksjonspunkter. Nærmere om hva påleggene innebærer fremkommer under rapportens punkt 3.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	2
1 Innledning	5
1.1 Kort om Bydel Gamle Oslo	5
1.2 Tema for tilsynet.....	5
1.3 Om gjennomføringen av tilsynet.....	5
2 Kommunens vedtak om spesialpedagogisk hjelp.....	6
2.1 Rettslige krav.....	6
2.2 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner.....	6
2.2.1 Kan foreldre melde behov om spesialpedagogisk hjelp for barnet når som helst gjennom året?.....	6
2.2.2 Henviser kommunen barnet til PPT så snart foreldrene har bedt om en sakkyndig vurdering?	7
2.2.3 Er det innhentet samtykke fra foreldrene før PPT utarbeider sakkyndig vurdering?.....	8
2.2.4 Får foreldrene mulighet til å uttale seg om innholdet i sakkyndig vurdering før det fattes vedtak om spesialpedagogisk hjelp?.....	8
2.2.5 Innhenter kommunen samtykke fra foreldrene før kommunen fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp?	9
2.2.6 Sørger kommunen for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp?	9
2.2.7 Fatter kommunen vedtak i alle saker der PPT har gjennomført en sakkyndig vurdering?	10
2.2.8 Inneholder vedtak om spesialpedagogisk hjelp informasjon om hva hjelpen skal gå ut på?	10
2.2.9 Inneholder vedtak om spesialpedagogisk hjelp informasjon om hvor lenge hjelpen skal vare?.....	11
2.2.10 Inneholder vedtak om spesialpedagogisk hjelp informasjon om hvilket timeomfang hjelpen skal ha?	12
2.2.11 Inneholder vedtak om spesialpedagogisk hjelp informasjon om hvordan hjelpen skal organiseres?.....	12
2.2.12 Inneholder vedtak om spesialpedagogisk hjelp informasjon om hvilken kompetanse de som gir hjelpen skal ha?.....	13
2.2.13 Inneholder vedtak om spesialpedagogisk hjelp tilbud om foreldrerådgivning?.....	13
2.2.14 Begrunner kommunen vedtak som ikke samsvarer med den sakkyndige vurderingen?.....	14
2.2.15 Tar kommunen stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp?.....	14

2.2.16	Inneholder vedtaket informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og informasjon om at klagen skal sendes til kommunen?.....	15
2.2.17	Inneholder vedtaket informasjon om retten til å se sakens dokumenter?	16
2.2.18	Fatter kommunen vedtak om spesialpedagogisk hjelp så snart som mulig når PPT har utarbeidet sakkyndig vurdering, og med oppstartsdato ut fra barnets behov? 17	
3	Statsforvalterens reaksjoner.....	18
3.1	Pålegg om retting	18
3.2	Oppfølging av påleggene.....	18
4	Kommunen har rett til å klage.....	18

1 Innledning

Dette brevet er fra Statsforvalteren som frem til 31.12.2020 het Fylkesmannen.

For ordens skyld gjør vi oppmerksom på at det er endringer i nummereringen i paragrafene i barnehageloven fra 1. januar 2021 og vi har i det følgende henvist til gjeldende barnehagelov.

Statsforvalteren fører tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet, jf. barnehageloven § 54 (tidligere § 9 første ledd), jf. kommuneloven kapittel 30.

I tilsyn kontrollerer vi om barnehagemyndigheten oppfyller barnehageloven med forskrifter.

Dersom barnehagemyndigheten ikke følger regelverket, kan vi pålegge retting.

Våre tilsyn er offentlig myndighetsutøvelse, noe som innebærer at vi skal gjennomføre tilsynet i samsvar med reglene i forvaltningsretten og offentlighetsloven. I tilsynet behandler vi personopplysninger. Les mer om vår behandling av personopplysninger på [www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/](http://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/tilsyn/).

1.1 Kort om Bydel Gamle Oslo

I bydel Gamle Oslo er det Pedagogisk fagsenter som fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp. Avdelingen ledes av enhetsleder som er delegert myndighet til å fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp. Avdelingen har en spesialkonsulent som undersøker behovene for spesialpedagogisk hjelp og skriver forslag til vedtak som godkjennes av enhetsleder.

Bydelen har 58 barnehager, jf. rapportering i BASIL per 15.12.2019. Det er 26 kommunale barnehager, 1 kommunal med privat drift, 25 private barnehager og 6 private familiebarnehager.

I bydelen er det 90 barn som har vedtak etter barnehageloven § 19 a, jf. BASIL rapportering per 15.12.2019.

1.2 Tema for tilsynet

Temaet for dette tilsynet er bydelens plikt til å oppfylle retten til spesialpedagogisk hjelp, jf. barnehageloven §§ 31-35.

Vi har ikke sett på hvordan kommunen oppfyller andre krav i regelverket.

Formålet med tilsynet er å kontrollere om kommunen oppfyller kravene i regelverket knyttet til retten til spesialpedagogisk hjelp, og slik bidra til økt rettssikkerhet for barn og foreldre.

1.3 Om gjennomføringen av tilsynet

Statsforvalteren åpnet tilsyn med bydel Gamle Oslo i brev av 23. september 2020. Bydelen ble pålagt å levere dokumentasjon til oss. Vi har fått dokumentasjon for å gjennomføre tilsynet.

I dette tilsynet har vi benyttet Utdanningsdirektoratets system for egenvurdering, RefLex, som informasjonsgrunnlag. RefLex er utfylt av Pedagogisk fagsenter.

Vi har mottatt følgende dokumentasjon:

1. Fem vedtak om spesialpedagogisk hjelp med tilhørende samtykker og saksdokumenter.
2. Tre avslag om spesialpedagogisk hjelp med tilhørende samtykker og saksdokumenter.
3. En klage på vedtak om spesialpedagogisk hjelp etter § 19 a med tilhørende saksdokumenter, hvor bydelen har gitt medhold i klagen.

Statsforvalterens vurderinger og konklusjoner i denne rapporten er basert på den skriftlige dokumentasjonen og egenvurdering i RefLex fra Pedagogisk fagsenter.

Vi sendte foreløpig tilsynsrapport til kommunen 10.12.2020. I den presenterte vi våre foreløpige vurderinger og konklusjoner. Kommunen har kommentert innholdet i den foreløpige rapporten innen fristen 31.01.2021. Vi har behandlet kommentarene under hvert av de aktuelle temaene.

2 Kommunens vedtak om spesialpedagogisk hjelp

2.1 Rettslige krav

Kommunen må sørge for å fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp som oppfyller kravene i barnehageloven §§ 31-35 (tidligere §§ 19 a - e) og saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven, jf. barnehageloven § 31 og forvaltningsloven §§ 2, 11 a, 17, 23, 24, 25 og 27.

2.2 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner

2.2.1 Kan foreldre melde behov om spesialpedagogisk hjelp for barnet når som helst gjennom året?

Rettslige krav

Formålet med spesialpedagogisk hjelp er at barn skal få hjelp og støtte så tidlig som mulig, jf. barnehageloven § 31 annet ledd (tidligere § 19 a annet ledd). Dette betyr at foreldre har rett til å melde behov for spesialpedagogisk hjelp når som helst, jf. barnehageloven § 31 første ledd (tidligere § 19 a første ledd).

Våre observasjoner

I RefLex svarer bydelen ja på dette spørsmålet, og skriver videre at bydelen ikke har noen frister for henvendelser eller for å fatte vedtak.

På Oslo kommunes hjemmesider står det at det er ingen søknadsfrist, og at en kan søke om spesialpedagogisk hjelp hele året. På hjemmesidene til kommunen ligger et skjema for henvisning til PPT. Det fremkommer ikke noen søknadsfrist på henvisningsskjemaet.

Våre vurderinger

Ettersom det ikke nevnes en søknadsfrist på henvisningsskjema eller på kommunens hjemmesider, er det Statsforvalterens vurdering at dette tyder på at foreldre kan melde behov for spesialpedagogisk hjelp for sitt barn når som helst gjennom året.

Konklusjon

I Bydel Gamle Oslo kan foreldre melde behov om spesialpedagogisk hjelp for barnet når som helst gjennom året.

2.2.2 Henviser kommunen barnet til PPT så snart foreldrene har bedt om en sakkyndig vurdering?

Rettslige krav

Kommunen kan ikke vente med å henvisne barn til PPT eller ha faste perioder i året for henvisning. Kommunens økonomi og budsjett kan ikke styre når barn får oppfylt sin rett til spesialpedagogisk hjelp.

Våre observasjoner

I RefLex svarer bydelen ja på spørsmålet, og skriver at ved henvendelser har de som oftest et samarbeidsmøte med foreldre, barnehagen, PPT og Pedagogisk fagsenter. PPT og Pedagogisk fagsenter observerer barnet i forkant av møtet. Videre skriver bydelen at i møtet drøftes barnets behov og hvilke tiltak barnehagen har igangsatt og hvordan disse har fungert. På bakgrunn av observasjon og drøfting besluttes det om det er behov for henvisning til PPT eller om det er andre tiltak som skal settes inn (veiledning til foreldre/barnehage, tospråklig assistent, logoped e.l.). Bydelen skriver at henvisningsskjemaet til PPT skrives i samarbeid med foreldrene i møtet hvis det er enighet om at det skal sendes PPT. I saker hvor det kommer tydelig frem at barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp sendes henvisning til PPT så snart som bydelen har mulighet til å skrive søknadsskjemaet sammen med foreldrene.

I den oversendte dokumentasjonen ser Statsforvalteren at det har tatt null til 14 dager fra mottatt søknad til henvisningen er sendt til PPT. I en sak hvor det har tatt 14 dager, er søknad mottatt 15. desember 2019, og henvisning sendt PPT 2. januar 2021.

Våre vurderinger

På bakgrunn av våre observasjoner vurderer Statsforvalteren at bydelen henviser barnet til PPT så snart foreldrene har bedt om en sakkyndig vurdering.

Når det gjelder barn som ikke går i barnehage, så ser Statsforvalteren at det på kommunens hjemmesider fremkommer at retten til spesialpedagogisk hjelp gjelder uavhengig av om barnet går i barnehage eller ikke. Dersom barnet ikke går i barnehage fremgår det at det skal tas kontakt med bydelen barnet bor i.

Konklusjon

Bydel Gamle Oslo henviser barnet til PPT så snart foreldrene har bedt om en sakkyndig vurdering.

2.2.3 Er det innhentet samtykke fra foreldrene før PPT utarbeider sakkyndig vurdering?

Rettslig krav

Før det blir utarbeidet en sakkyndig vurdering og fattet vedtak om spesialpedagogisk hjelp, skal det innhentes samtykke fra barnets foreldre.

Våre observasjoner

I RefLex svarer bydelen ja på dette spørsmålet. Bydelen skriver i RefLex at de innhenter skriftlig samtykke fra alle foreldre før det sendes henvisning til PPT. Videre fremgår det at på henvisningsskjemaet må foreldrene underskrive på samtykke og godkjenne alle vedlegg som blir oversendt PPT. I den oversendte dokumentasjonen fra bydelen er søknadsskjema for spesialpedagogisk hjelp vedlagt, og det fremkommer av skjema at foreldrene må samtykke til at bydelen ber PPT om å utarbeide sakkyndig vurdering.

Våre vurderinger

På bakgrunn av våre observasjoner vurderer Statsforvalteren at bydelen sørger for å innhente samtykke fra foreldrene før PPT utarbeider sakkyndig vurdering.

Konklusjon

Bydel Gamle Oslo innhenter samtykke fra foreldrene før PPT utarbeider sakkyndig vurdering.

2.2.4 Får foreldrene mulighet til å uttale seg om innholdet i sakkyndig vurdering før det fattes vedtak om spesialpedagogisk hjelp?

Rettslig krav

Foreldrene har rett til å gjøre seg kjent med innholdet i den sakkyndige vurderingen og til å uttale seg før det fattes vedtak.

Våre observasjoner

Bydelen svarer ja på dette spørsmålet i RefLex. Bydelen skriver i RefLex at PPT har gjennomgang av sakkyndig vurdering med foreldrene der foreldrene har mulighet til å uttale seg om innholdet. I den oversendte dokumentasjonen fra bydelen ser vi at det i «forespørsel om sakkyndig vurdering» til PPT står at PPT innkaller til tilbakemeldingsmøte når sakkyndig vurdering foreligger. Kopi av denne forespørselen sendes til foreldrene. Videre står det i den sakkyndige vurderingen at foreldrene er gjort kjent med innholdet i sakkyndig vurdering og at foreldrene samtykker til at andre relevante instanser for kopi av den sakkyndige vurderingen.

Våre vurderinger

På bakgrunn av våre observasjoner vurderer Statsforvalteren at foreldrene får mulighet til å uttale seg om innholdet i sakkyndig vurdering før det fattes vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

Konklusjon

Bydel Gamle Oslo gir foreldrene mulighet til å uttale seg om innholdet i sakkyndig vurdering før det fattes vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

2.2.5 Innhenter kommunen samtykke fra foreldrene før kommunen fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp?

Rettslige krav

Før det blir utarbeidet en sakkyndig vurdering og fattet vedtak om spesialpedagogisk hjelp, skal det innhentes samtykke fra barnets foreldre.

Våre observasjoner

I RefLex svarer bydelen ja på spørsmålet, og skriver at det i enkelte saker innhentes muntlig samtykke pr telefon, og at skriftlig samtykke ettersendes da bydelen ønsker å ha et signert samtykke i sitt arkiv. I den oversendte dokumentasjonen fra bydelen er det for hvert vedtak vedlagt et eget utfylt skjema som heter; Samtykke til at bydel fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp etter barnehageloven § 19 e.

Våre vurderinger

På bakgrunn av våre observasjoner vurderer Statsforvalteren at bydelen sørger for å innhente samtykke fra foreldrene før bydelen fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

Konklusjon

Bydel Gamle Oslo innhenter samtykke fra foreldrene før de fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

2.2.6 Sørger kommunen for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp?

Rettslige krav

Saken må være tilstrekkelig opplyst før det fattes vedtak, jf. forvaltningsloven § 17. Det innebærer blant annet at kommunen må vurdere om PPT har foretatt en god nok vurdering av bokstav a til e i barnehageloven § 34 andre ledd (tidligere § 19 d andre ledd), og om de har vurdert andre relevante momenter. Kommunen må også vurdere om de innehar oppdatert informasjon om barnet. Barnet må også få anledning til å gi uttrykk for sin mening om behovet for spesialpedagogisk hjelp.

Våre observasjoner

I RefLex svarer bydelen ja på dette spørsmålet. Bydelen skriver i RefLex at barnets stemme kommer til uttrykk gjennom samtaler med foreldre og barnehagepersonalet, men at de i fremtiden vil hente barnets stemme tydeligere. Dette vil da gjøres gjennom egne observasjoner og samtaler med barnet som fremkommer i vedtakene. I den oversendte dokumentasjonen ser vi at bydelen får saken opplyst gjennom sakkyndige vurderinger fra PPT og henviser til disse i vedtakene. Den sakkyndige vurderingen inneholder informasjon fra foreldrene, barnehagen, kartlegginger og observasjoner utført av barnehagen, samt tester og kartlegginger utført av PPT. Videre fremkommer det opplysninger som er gitt av andre faglige instanser.

I de sakkyndige vurderingene beskrives mål og tiltak for den spesialpedagogiske hjelpen og hvilke deler av barnets behov som kan avhjelpes innenfor det ordinære barnehagetilbudet.

Våre vurderinger

Statsforvalteren vurderer at bydelen får saken tilstrekkelig opplyst gjennom den sakkyndige vurderingen, da PPT har foretatt vurderinger av bokstav a til e i barnehageloven § 34 andre ledd. Videre trekker bydelen inn deler av den sakkyndige vurderingen som er viktig for vedtaket.

Statsforvalteren legger dermed til grunn at bydelen har lest og vurdert informasjon som gis gjennom den sakkyndige vurderingen og bruker denne som et grunnlag for vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

Konklusjon

Bydel Gamle Oslo sørger for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

2.2.7 Fatter kommunen vedtak i alle saker der PPT har gjennomført en sakkyndig vurdering

Rettslige krav

Kommunen har ansvar for å fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp. Når kommunen har fått en sakkyndig vurdering, skal kommunen fatte vedtak, uavhengig av om de innvilger spesialpedagogisk hjelp eller ikke.

Våre observasjoner

I RefLex svarer bydelen ja på dette spørsmålet. Det fremgår av bydelens oversendte dokumentasjon at bydelen fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp når PPT har gjennomført en sakkyndig vurdering, uavhengig av om de innvilger spesialpedagogisk hjelp eller ikke.

Våre vurderinger

På bakgrunn av ovennevnte vurderer Statsforvalteren at bydelen fatter vedtak i alle saker der PPT har gjennomført en sakkyndig vurdering. Dette gjelder både i vedtak om innvilgelse og avslag av spesialpedagogisk hjelp.

Konklusjon

Bydel Gamle Oslo fatter vedtak i alle saker der PPT har gjennomført en sakkyndig vurdering.

2.2.8 Inneholder vedtak om spesialpedagogisk hjelp informasjon om hva hjelpen skal gå ut på?

Rettslige krav

Vedtakene kommunen fatter må inneholde informasjon om hva den spesialpedagogiske hjelpen skal gå ut på. Det skal tydelig framgå hva slags tilbud barnet har rett til å få.

Våre observasjoner

Bydelen har svart ja på dette spørsmålet i RefLex. I bydelens vedtak står det hvilke hovedmål og delmål den spesialpedagogiske hjelpen skal ha. Statsforvalteren observerer at hovedmålene og delmålene er ulike i de vedtakene vi har mottatt. Videre fremgår det av vedtakene at tiltakene til den spesialpedagogiske hjelpen er beskrevet i sakkyndig vurdering og legges ikke inn i

vedtakene. Det fremgår også at tiltakene må evalueres kontinuerlig og justeres etter barnets utvikling og behov. Sakkyndig vurdering legges med som vedlegg til vedtakene.

Våre vurderinger

Statsforvalteren ser at informasjonen om hva hjelpen skal inneholde er i tråd med sakkyndig vurdering, men at de ikke inneholder all den informasjonen som er i den sakkyndige vurderingen. Det er ikke krav om at vedtaket må inneholde all informasjon som er i en sakkyndig vurdering, men vedtaket må inneholde en begrunnelse som er basert på det enkelte barnet og dette barnets behov.

Det er Statsforvalterens vurdering at vedtakene inneholder informasjon om hva hjelpen skal inneholde, og at enkeltvedtakene er individualisert og begrunnet.

Konklusjon

Bydel Gamle Oslo sine vedtak om spesialpedagogisk hjelp inneholder informasjon om hva hjelpen skal gå ut på.

2.2.9 Inneholder vedtak om spesialpedagogisk hjelp informasjon om hvor lenge hjelpen skal vare?

Rettslige krav

Vedtakene dere fatter må inneholde informasjon om hvor lenge hjelpen skal vare, jf. barnehageloven § 35 andre ledd bokstav b (tidligere § 19 e andre ledd bokstav b).

Våre observasjoner

I RefLex svarer bydelen ja på dette spørsmålet. I de oversendte vedtakene fremgår det hvor lenge hjelpen skal vare. Ett av vedtakene er fattet i slutten av mai 2020 og gjelder fra 1. juni 2020 til 30. juni 2021. Tre av vedtakene er fattet i juni 2020, hvorav ett av vedtakene er gjeldende fra gitt dato i juni 2020, og to av vedtakene er gjeldende fra gitt dato i august 2020. Alle tre vedtakene er gjeldende ut 30. juni 2021. Det siste vedtaket er fattet 2. oktober 2020 og er gjeldende fra 5. oktober 2020 til 30. juni 2021.

Våre vurderinger

På bakgrunn av våre observasjoner vurderer Statsforvalteren at vedtakene inneholder informasjon om hvor lenge hjelpen skal vare, da det i vedtaket er angitt fra dato til dato.

Konklusjon

Bydel Gamle Oslo sine vedtak om spesialpedagogisk hjelp inneholder informasjon om hvor lenge hjelpen skal vare.

2.2.10 Inneholder vedtak om spesialpedagogisk hjelp informasjon om hvilket timeomfang hjelpen skal ha?

Rettslige krav

Det må fremgå av vedtakene hvilket timeomfang hjelpen skal ha, det vil si antall timer hjelp per år eller per uke barnet skal få, jf. barnehageloven § 35 andre ledd bokstav c (tidligere § 19 e andre ledd bokstav c).

Våre observasjoner

I RefLex svarer bydelen ja på spørsmålet om vedtakene inneholder informasjon om hvilket timeomfang hjelpen skal ha. Det fremkommer i de oversendte vedtakene at hjelpens omfang oppgis i antall årstimer. Årstimene er videre spesifisert i antall timer per uke.

Våre vurderinger

På bakgrunn av våre observasjoner vurderer Statsforvalteren at vedtakene til bydelen inneholder informasjon om hvor mange årstimer spesialpedagogisk hjelp barnet skal ha.

Konklusjon

Bydel Gamle Oslo sine vedtak inneholder informasjon om hvilket timeomfang hjelpen skal ha.

2.2.11 Inneholder vedtak om spesialpedagogisk hjelp informasjon om hvordan hjelpen skal organiseres?

Rettslige krav

Det skal fremgå tydelig i vedtaket hvordan hjelpen skal organiseres. Kommunen må beskrive hvor hjelpen skal gis, for eksempel hjemme, i barnehagen eller på helsestasjonen. Kommunen må også beskrive hvordan hjelpen skal gis, for eksempel alene, i barnehagegruppen eller i liten gruppe.

Våre observasjoner

Bydelen svarer ja på dette spørsmålet i RefLex. I de oversendte vedtakene fremgår det at den spesialpedagogiske hjelpen skal gis i barnehagen. Videre fremkommer det en spesifisering som viser hvor mange årstimer som skal benyttes til arbeid i mindre grupper med 2-4 andre barn og hvor mange timer som skal benyttes til arbeid inne på avdelingen og i mindre grupper med fokus på videreføring av den spesialpedagogiske hjelpen.

Våre vurderinger

Alle de oversendte vedtakene har de samme spesifiseringene, men fordeling av antall timer er ulik. Av den grunn vurderer Statsforvalteren det slik at bydelen foretar en individuell vurdering av organiseringen i de enkelte sakene.

Konklusjon

Bydel Gamle Oslo sine vedtak om spesialpedagogisk hjelp inneholder informasjon om hvordan hjelpen skal organiseres.

2.2.12 Inneholder vedtak om spesialpedagogisk hjelp informasjon om hvilken kompetanse de som gir hjelpen skal ha?

Rettslige krav

Spesialpedagogisk hjelp skal som hovedregel gis av en person med formell pedagogisk kompetanse, og kommunen skal skrive tydelig i vedtaket hvilken kompetanse som kreves av de som skal gi hjelpen, jf. barnehageloven § 35 andre ledd bokstav e (tidligere § 19 e andre ledd bokstav e). Dersom deler av hjelpen skal gis av assistent, må dette fremgå tydelig av vedtaket, og det må være klart hvem som er ansvarlig for å veilede assistenten.

Våre observasjoner

Bydelen svarer ja på dette spørsmålet i RefLex. Bydelen skriver i RefLex at informasjon om kompetanse følger det PPT har satt som kompetansekrav i sakkyndig vurdering.

Samtlige av de oversendte vedtakene inneholder informasjon om hvilken kompetanse de som gir hjelpen skal ha. Vi ser av vedtakene at kompetansen som gis følger kompetansekravet PPT har satt i sakkyndig vurdering. Det fremkommer ikke av de vedtakene Statsforvalteren har mottatt at bydelen bruker assistent til å utføre den spesialpedagogiske hjelpen.

Våre vurderinger

Det er Statsforvalterens vurdering etter dette at vedtakene inneholder tydelig informasjon om hvilken kompetanse som kreves av den som skal gi hjelpen, og at dette er i tråd med sakkyndig vurdering.

Konklusjon

Bydel Gamle Oslo sine vedtak om spesialpedagogisk hjelp gir informasjon om hvilken kompetanse de som gir hjelpen skal ha.

2.2.13 Inneholder vedtak om spesialpedagogisk hjelp tilbud om foreldrerådgivning?

Rettslige krav

Kommunen må gi tilbud om foreldrerådgivning i vedtaket, jf. barnehageloven § 35 andre ledd bokstav f (tidligere § 19 e andre ledd bokstav f).

Våre observasjoner

I RefLex svarer bydelen at vedtaket inneholder informasjon om foreldrerådgivning. Alle de oversendte vedtakene inneholder tilbud om foreldrerådgivning, og tilbudet er spesifisert i antall årstimer.

Våre vurderinger

På bakgrunn av våre observasjoner vurderer Statsforvalteren at bydelen sine vedtak inneholder tilbud om foreldrerådgivning.

Konklusjon

Bydel Gamle Oslo sine vedtak inneholder tilbud om foreldrerådgivning.

2.2.14 Begrunner kommunen vedtak som ikke samsvarer med den sakkyndige vurderingen?

Rettslig krav

Dersom kommunen fatter vedtak som avviker fra den sakkyndige vurderingen, må kommunen begrunne hvorfor den ikke følger anbefalingene, jf. barnehageloven § 35 første ledd (tidligere § 19 e første ledd). Begrunnelsen må vise hvorfor vedtaket vil være tilstrekkelig til å oppfylle barnets behov.

Våre observasjoner

Bydel Gamle Oslo svarer i RefLex at de begrunner vedtak som ikke er i samsvar med sakkyndig vurdering. Statsforvalteren har mottatt tre vedtak som ikke er i samsvar med sakkyndig vurdering. Det fremkommer i disse dokumentene en begrunnelse for hvorfor vedtaket ikke er i tråd med sakkyndig vurdering.

Våre vurderinger

Det er Statsforvalterens vurdering at vedtakene som ikke samsvarer med sakkyndig vurdering inneholder en beskrivelse av hvorfor de ikke er i samsvar. Bydelen har også gjort egne vurderinger som er beskrevet i vedtaket.

Konklusjon

Bydel Gamle Oslo begrunner vedtak som ikke samsvarer med sakkyndig vurdering.

2.2.15 Tar kommunen stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp?

Rettslige krav

Kommunen må vurdere hva som er barnets beste når de fatter vedtak, jf. barnekonvensjonen artikkel 3. Barnets beste er et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn, og det skal mye til for å sette det til side. Kommunen må ta stilling til hva som er barnets beste når de fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp, og vurderingen må fremgå av vedtaket. Barnets syn på den spesialpedagogiske hjelpen er svært viktig når kommunen vurderer hva som er til barnets beste. Det må foretas en helhetlig vurdering av barnets situasjon hvor barnets behov for utvikling og læring må avveies mot andre behov, for eksempel deltakelse i fellesskapet og hvile.

Våre observasjoner

I den foreløpige rapporten kunne ikke Statsforvalteren se av det var foretatt en egen vurdering av barnets beste i bydelens vedtak og bydelen hadde svart nei på dette spørsmålet i RefLex.

I bydelens tilbakemelding på foreløpig rapport fremgår det at det ble svart nei på dette spørsmålet i RefLex men at de også beskriver i RefLex at de jobber med å lage ny vedtaksmal hvor barnets beste skal komme tydeligere frem. I sin tilbakemelding skriver bydelen videre at de ettersendte et vedtak datert 09.11.2020 hvor det vises at de nå har startet med å legge inn barnets beste tydelig i vedtakene.

I de andre vedtakene vi har mottatt fremgår ikke en egen barnets beste vurdering.

Våre vurderinger

I den foreløpige rapporten vurderte Statsforvalteren at det ikke kommer fram i vedtakene at bydelen gjør en vurdering av hva som er barnets beste. Vi vurderte derfor at bydelen heller ikke tar stilling hva som er barnets beste når den fatter vedtak.

Vi har merket oss at bydelen i sitt vedtak datert 09.11.2020 har med en overskrift hvor det står «Barnets beste». Etter vårt syn er imidlertid ikke en slik overskrift i seg selv tilstrekkelig for å kunne vise at bydelen har tatt en vurdering av og kommet frem til hva som er barnets beste. Det må også i vurderingen som følger under overskriften fremgå at barnets beste har vært et grunnleggende hensyn. Det er derfor viktig at bydelen i selve vurderingen tydeliggjør hva som er barnets beste og hvilken vurdering bydelen har gjort for å komme frem til denne konklusjonen.

I bydelens vedtak datert 09.11.2020 redegjør bydelen for flere faktiske forhold som har betydning for barnets behov for og nytte av spesialpedagogisk hjelp. Bydelen har derimot ikke knyttet de faktiske forholdene til en vurdering av hva som er barnets beste. Det fremgår ikke hva de ulike forholdene taler for, f.eks. om de har betydning for hvor mange timer hjelp som skal gis eller hvordan hjelpen skal gis. Videre viser heller ikke vurderingen om det er forhold som har talt for ulike løsninger, og hvordan disse er veiet imot hverandre for å komme frem til hva som er best for det konkrete barnet.

I de andre mottatte vedtakene hvor bydelen innvilger eller gir avslag på spesialpedagogisk hjelp kan vi ikke se at det er gjort en barnets beste vurdering og Statsforvalteren opprettholder følgelig sin vurdering om at kommunen ikke tar stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak.

Konklusjon

Bydel Gamle Oslo tar ikke stilling til hva som er barnets beste i sine vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

2.2.16 Inneholder vedtaket informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og informasjon om at klagen skal sendes til kommunen?

Rettslige krav

I vedtakene må kommunen informere om klageadgang, klagefrist, klageinstans, og om at klagen skal sendes til kommunen, jf. forvaltningsloven § 27.

Våre observasjoner

Bydel Gamle Oslo svarer ja på dette spørsmålet i RefLex. I bydelen sine oversendte vedtak går det fram at det er klageadgang, hvilken frist foreldrene har for å kunne klage, hvem som er klageinstans og hvem klagen skal sendes til.

Våre vurderinger

Statsforvalteren vurderer at bydelens vedtak inneholder klageadgang, klagefrist, klageinstans og informasjon om at klagen skal sendes til kommunen. Vi vil for øvrig bemerke at det i klageadgangen bør opplyses at klageadgangen gjelder etter reglene i barnehageloven § 9 b.

Konklusjon

Bydel Gamle Oslo gir i sine vedtak informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og informasjon om at klagen skal sendes til kommunen.

2.2.17 Inneholder vedtaket informasjon om retten til å se sakens dokumenter?

Rettslige krav

I vedtakene må kommunen informere om retten til å se sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 27.

Våre observasjoner

I den foreløpige rapporten kunne ikke Statsforvalteren se av de oversendte vedtakene at de inneholder informasjon om retten til å se sakens dokumenter og bydelen hadde svart nei på dette spørsmålet i RefLex.

I bydelens tilbakemelding på foreløpig rapport fremgår det at de var for raske da de svarte nei på dette spørsmålet i RefLex og at det i bydelens vedtak blir informert om foreldrenes rett til å se sakens dokumenter etter forvaltningsloven §§ 18 og 19. Bydelen viser til at det står under punktet «informasjon» i vedtakene.

Videre skriver bydelen at de trenger en forklaring på dette punktet. Slik bydelen leser forvaltningslovens så omhandler ikke § 27 retten til å se sakens dokumenter, men underretning om vedtaket.

Våre vurderinger

I den foreløpige rapporten vurderte Statsforvalteren at vedtakene til bydelen ikke gir informasjon om retten til å se sakens dokumenter.

Når det gjelder bydelens spørsmål knyttet til forvaltningsloven § 27, vil Statsforvalteren vise til § 27 tredje ledd. Der fremgår det at i underretningen skal det videre gis opplysninger om klageadgang, klagefrist, klageinstans og den nærmere fremgangsmåte ved klage, samt retten etter § 18, jfr. § 19 til å se sakens dokumenter.

I forbindelse med tilbakemeldingen fra bydelen har Statsforvalteren sett at det under punktet «informasjon» i de fem vedtakene om innvilgelse av spesialpedagogisk hjelp, og det ene vedtaket hvor det er gitt medhold etter klage, opplyses om retten til å se sakens dokumenter etter forvaltningsloven §§ 18 og 19.

I de tre mottatte avslagene om spesialpedagogisk hjelp gis det derimot ikke informasjon om retten til å se sakens dokumenter.

På bakgrunn av at det ikke opplyses om retten til å se sakens dokumenter i både innvilgelser og avslag i bydelens vedtak så vurderer Statsforvalteren at det ikke er sannsynliggjort at bydelens vedtak inneholder informasjon om retten til å se sakens dokumenter.

Konklusjon

Bydel Gamle Oslo sine vedtak inneholder ikke informasjon om retten til å se sakens dokumenter.

2.2.18 Fatter kommunen vedtak om spesialpedagogisk hjelp så snart som mulig når PPT har utarbeidet sakkyndig vurdering, og med oppstartsdato ut fra barnets behov?

Rettslige krav

Kommunen skal fatte vedtak så snart som mulig, det vil si at kommunen må fatte vedtak så snart de har all dokumentasjonen som er nødvendig, jf. barnehageloven § 31 (tidligere § 19 a) og forvaltningsloven § 11a. Kommunen kan ikke vente med å igangsette vedtak om spesialpedagogisk hjelp. Det er barnets behov som avgjør når hjelpen skal starte. Hvis kommunen oppdager nye eller endrede behov i løpet av barnehageåret, kan ikke kommunen vente til et nytt barnehageår med å iverksette tilretteleggingen.

Våre observasjoner

I RefLex svarer bydelen ja på dette spørsmålet. I de fem vedtakene hvor retten til spesialpedagogisk hjelp innvilges, har kommunen en saksbehandlingstid fra 36 til 161 dager. I de tre vedtakene som gir avslag på spesialpedagogisk hjelp er saksbehandlingstiden fra 14 til 41 dager.

I den mottatte dokumentasjonen ser Statsforvalteren at de tre vedtakene som har lengst saksbehandlingstid skyldes at det har tatt inntil to måneder fra bydelen har sendt «*samtykke til at bydel fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp etter barnehageloven § 19 e*» til foreldrene, og til signert samtykke er mottatt i bydelen. Vi ser også av den oversendte dokumentasjonen at det har vært dialog med foreldre og PPT om saksbehandlingen grunnet Covid-19 og nedstenging av barnehager i perioden 16. mars – 13. april 2020.

Det fremkommer ikke at kommunen fatter vedtak på bestemte tider av året.

Tre av de fem mottatte vedtakene har oppstartsdato tre til seks dager etter vedtaksdato. To av vedtakene har oppstart 1 ½ måned etter vedtaksdato. Av den mottatte dokumentasjonen ser vi at der hvor det er 1 ½ måned til oppstart er det gjort avtaler med foreldrene om dette grunnet bytte av barnehage og sen oppstart i barnehage.

Våre vurderinger

Som nevnt over har det i noen tilfeller tatt lang tid før bydelen mottar samtykke fra foreldrene etter at bydelen har bedt om dette. Det fremkommer av dokumentasjonen at situasjonen knyttet til Covid-19 og nedstenging av barnehager har vært årsak til lengre saksbehandlingstid i noen av tilfellene. Utover dette er det Statsforvalterens vurdering at bydelen fatter vedtak så snart den mottar sakkyndig vurdering fra PPT. Statsforvalteren har heller ikke sett eksempler på at bydelen har noen rutiner for å fatte vedtak på bestemte tider av året.

Det er ifølge de rettslige kravene barnets behov som skal legge føringer for hvilken oppstartsdato vedtaket skal ha. Ettersom det er presisert oppstartsdato i vedtakene og gjort avtaler med foreldre om oppstart vurderer Statsforvalteren at bydelen har foretatt en individuell vurdering, og at det er barnets behov som avgjør når hjelpen skal starte.

Konklusjon

Bydel Gamle Oslo fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp så snart som mulig etter at PPT har utarbeidet sakkyndig vurdering, og vedtakene har oppstartsdato ut fra barnets behov.

3 Statsforvalterens reaksjoner

3.1 Pålegg om retting

I kapitlene ovenfor har vi konstatert at Oslo kommune Bydel Gamle Oslo ikke oppfyller regelverket på alle områder. Vi pålegger kommunen å rette opp følgende forhold, jf. barnehageloven § 54, jf. kommuneloven § 30-4:

1. Bydel Gamle Oslo må sørge for å fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp som oppfyller kravene i barnehageloven §§ 31-35, saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven og barnekonvensjonen artikkel 3, jf. barnehageloven § 31.

Pålegget innebærer at Oslo kommune Bydel Gamle Oslo må (korreksjonspunkter):

- a) ta stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp.
- b) informere om retten til å se sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 27.

3.2 Oppfølging av påleggene

Kommunen skal iverksette tiltak for å rette brudd på regelverket umiddelbart. Når påleggene er rettet, skal kommunen erklære at retting er gjennomført og redegjøre for hvordan det har blitt rettet.

Frist for innsending er 01.04.2021.

Vi vil ikke avslutte tilsynet før kommunen, gjennom erklæringen og redegjørelsen, har vist at påleggene er rettet.

4 Kommunen har rett til å klage

Tilsynsrapporten er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Kommunen kan klage på enkeltvedtaket.

Hvis kommunen klager, må det gjøres innen tre uker. Fristen gjelder fra beskjed om brevet har kommet frem til kommunen, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Kommunen sender klagen til oss. Vi har muligheten til å omgjøre vedtaket. Hvis vi ikke er enig med kommunen, sender vi klagen til Utdanningsdirektoratet som avgjør saken.

Kommunen kan be om at vi ikke setter i verk vedtaket før klagefristen er ute, eller klagen er endelig avgjort av Utdanningsdirektoratet, jf. forvaltningsloven § 42.

Kommunen er part i saken og har rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Oslo, 09.02.2021

Asbjørn Evensen
seniorrådgiver

Katrin Sørlundsengen
rådgiver